

Selle e-raamatu aluseks on Eesti Kirjandusmuuseumi Kultuuriloolise arhiivi projekti

„Kreutzwaldi sajand. Eesti kultuurilooline veeb“

skaneeritud failid.

E-raamatu formaati konverteeritud Tartu Linnaraamatukogus.

Märts 2011

Eesti Kirjandusmuuseum
Estonian Literary Museum

Tartu Oskar Lutsu nimeline
Linnaraamatukogu

E. Enno

HALLID LAULUD

K. SÖÖT'I TRÜKIKOJA TRÜKK

TARTUS 1910

SISU:

Hall laul.

Nad puuri mind kinni pandsid —
Ei tea mispärast ehk kus —
Nad puuri mind kinni pandsid
Ja laulja nime mul andsid,
Nüüd nutab mu igatsus.

O päike, miks kutsud ikka? —
Mu laul on uiutaw, hall —
O päike, miks kutsud ikka
Teed üles otsata pikka?
Sest ees on warwadest wall.

Kesk helide halli sõudu —
Las sääl kõik lõpmata läeb —
Kesk helide halli sõudu,
Täis sõnade mõttepõudu,
Et uiutus üksi jäeb.

14. III. 09.

Igatsus.

Rändawate wete ääres,
Rändawate wete ääres,
Palukmarja warte süles
Üksi karjapoisi pasun
Laulu luikab pilwi üles —
Ja nii kostab ikka tasa
Metsast laulu suma:
Wii mind ühes, wii mind ühes,
Kauge, meelitaw kuma.

Ja ta luikab oma laulu
Palukmarja warte süles,
Ja nii ärdselt kuulab süda,
Punub häältest rada üles
Rändawate wete ääres —
Rändawate wete ääres,
Nagu karjapoisi pasun —
Wii mind ühes, wii mind ühes,
Kauge, meelitaw kuma.

Kui ometi...

Kui ometi kõik nii ükskõik ei oleks
Nii hallid on eksija teed —
Kui ometi kõik nii ükskõik ei oleks
Ja hingetiiwad nii kütkes poleks
Kesk janu, kus lõppend kõik weed.

O, eksijad eneses meresid loowad —
Hall janu on eksija sees —
O, eksijad eneses meresid loowad,
Kõik mered siis eneses tühjaks joowad —
Ja kõrbe on ikkagi ees.

Ja edasi siisgi weel sammud läewad —
Hall janu, see edasi aab —
Ja edasi siisgi weel sammud läewad,
Ja mõtted õndsaid oasesid näewad,
Et kõrbe kord otsa weel saab.

Palwe.

Kuldne päike,
Sinule tuksub mu igatsus
Sügawal südames,
Kui otsata tee
Läbi kaduvuse sõuda
Alati noorudes
Sinule wastu, mu armastus,
Kui otsata tee,
Kuldne päike.

Waikne valgus,
Sügawal südames sinule
Endusi leekima
Lõi kujunew loit,
Suremata sulle rinnas ärkas
Lapsejutt sonija:
Wõta mind, emake, endale,
Kui kujunew loit,
Waikne walgus.

Anna tõusta
Mureta kuldses külluses
Jlule õitsema
Kui walguse laul,
Läbi tuimunud meelte minna
Seemet külwama
Rõõmule helides
Kui walguse laul,
Kuldne päike.

Mu tunded...

Mu tunded on kui kuningalapsed,
Kes läewad elu halli teed
Ning wiisi otswad kuldsest kroonist,
Mis kinni katsid mure weed.

Mu tunded on kui kuningalapsed,
Kes sala kutset kuulewad
Ning unenäos oma krooni kandwad,
Ning päewal eksi rändawad.

Mu tunded on kui kuningalapsed,
Kes koju ei ialgi saa
Ja siisgi oma teed ei jäta
Nii iseendas otsida.

Üksi-jäänud.

Nad lähewad kui kurwad õndsad ikka,
Nad armastawad üksi halli teed
Kesk lagendikku igawiku pikka,
Kus awarustest saiwad köitwad keed.

Nad otsiwad kõik oma jumaluse randa,
Kõik üksi jumalaga jätmiseks
Nad suutvad enesele ohwriks anda —
Ja läewad siisgi, läewad matmiseks;

Ja tasa viimast unesärki kinni katab,
Kui ikka puhkamiseks pehme muld,
Ja tuul kõik ohked oma merde matab,
Kõik kustutab kui kaua wubisenud tuld;

Ja üksi nende hallid mõtted jäewad,
Need õndsad mõtted, kurwad hallid teed,
Ja kes neid leidis, kõik need ikka läewad,
Neil awarustest saiwad köitwad keed.

Kewade.

Kellade helin käib, kellade helin —
Kewade sügawus kumiseb,
Udude südames ärkawad rannad,
Tõusmine idudes kujuneb.

Wäsind kõik olid kui minejad lained,
Luitel kes suudeldes suriwad,
Õndsad kõik lauldes nüüd jälle
Läbi öö soojunud tulewad.

Õnn ülestõusjale, päikest kes tunneb
Eneses kalmusid lõhkumas,
Õnn, kes kõik kurbtused purjedeks kudus,
Hingele kaugusi pühendas.

Tõuse, o süda, lenda ja mängi,
Tõuse kui liblik sa tõugi seest —
Kellade helin käib, kellade helin,
Kumiseb, kõneleb tõusmisest.

Põud.

Ikka see sinine waikus pää kohal otsata,
Ikka see walguses uppunud sina;
Ikka see rõketaw kuumus all mullas paluja,
Ikka see janunew raskus kui tina.

Walgeks kõik kuiwasid pilwed, pää kohal rändajad,
Õndsuse õuedest ajades juttu,
Ununud kõrgel kõik mullas all päikse teed minejad
Ainult kesk kõrguste toitewat nuttu.

Halliks kõik tolmusid mõtted, mis üksi tuld
Mineki wõitluses püüeteks joonud,
Ainult neid õitega õnnestand maine muld,
Leeki kes sumbunud südamest loonud.

Tahaks kõik raskused minekuks sulata,
Kergeks kui kaste, kel tiiwu loond päike,
Tahaks kõik kõrgused tulekuks manuda
Raskelt kui meresid külwaja äike. —

Siisgi see sinine waikus pää kohal otsata,
Ikka see walguses uppunud sina;
Ikka see rõketaw kuumus all mullas paluja,
Ikka see janunew raskus kui tina.

Walgel ööl.

Mets kohas kui tuhanded kandled
Ta põues kumisesid,
Kui kandled, kus päikesekiired
Pääl keelteks kõlisesid;
Ja läbi uinunud ilma
Kui inglid liikusiwad,
Ja tasasel armsuse lennul
Ööd walget külwasiwad.

Mets kohas, öö õndsuse mõttes
Mu tunded õitsesiwad,
Ja palwes Jumala rannad
Mu südant terwitiwad.

Lillede all.

Hingeleib walmib lillede all lehtede taga,
Mõtted üksi koltuwad tolmuwas mullas,
Mõtted üksi kaowad tähtede kullas,
Südamewili lillede all lehtede taga.

Armastus üksi, armastus, see eksi ei tunne,
Lilled kõik on valguse jäljede suma,
Lilled kõik on peidetud koidiku kuma,
Armastus üksi on wõrsutaw mineki tunne.

Tarkus, see üksi otsides jäeb endasse wangi,
Nõiaune kütkesse jääbub ta sära,
Meelest läewad eedeni laulud kõik ära, —
Armastus üksi lillede all wabastab wangi.

Üksinda ikka igatsust siin tunneb mu süda —
Üle niidu ikka kui helin käib päike,
Waiksed sõnad, kutse kui lastelaul väike —
Wii mind, mu armastus, sinna, kus õitseb mu süda.

Ülesse!

Tolmuse tänawa suruwast kitsusest
Sinna, kus puhas on õhk,
Sinna, kus inime wabalt saab hingata,
Wabalt, mis üksinda kõrgel wõib wõrsuda,
Kõrgel, kus puhas on õhk!

Puhas on wabadus, waimustus, armastus,
Awar sääl südame piir,
Tarkuses langed sääl kõikide rinnale,
Kes siin on juhtinud otsijaid ülesse,
Awar kus südame piir.

Puhtas, sääl tunned, mis peidetud elusse,
Leiad, et ilus on maa,
Leiad, et magus on elada walguses,
Päewalist leiba nii maitseda eneses,
Tunda, kui ilus on maa.

Tuimuse tänawa suruvast kitsusest,
Igatsus, kanna sa meid,
Wabadus, tiiwu sa tuliseid kaswata,
Waimustus, kõiki sa minekuks ühenda,
Armastus, juhi sa meid!

Kalmude keskel.

Jäiwad rahule kõik ristide waikses wilus
Teedel maisetel wäsinud rändajad —
Jäiwad rahule... Üksi helinad kiiguwad
Waimu awaruse õnnemaa pehmes ilus ...

Läbi kalmude kõik läewad, kes tõuswad üles
Külwiks uueks, kui walmid sugemed,
Sõnad elawad, waimunud südamed,
Tõemõtteid kandma elumurede süles.

Tõuswad elule kõik walguse armastuses,
Oma päikest ja mulda kes tunnewad,
Oma lõikust kes eneses lõikawad,
Ennast leidwad siin hääduse lunastuses.

Unelillesid on kiikumas eluluitel palju,
Wangilaulu nad laulwad mõistjale, —
Kõik, kes tuimad, need maetud on kalmusse,
Wahiks walwamas murede ristikalju.

Üksi need, üksi need, kes tõusewad üles
Iseeneses, wõitjad need, rändajad,
Oma päikse ja mulla maitsejad,
Ennast leidwad need kõrguste walguse süles.

Ta tuli...

Ta tuli ja waatas mu silmi —
Nii rasked on tunnetest keed —
Ta tuli ja waatas mu silmi
Ja läks siis oma teed.

Ma läksin ja otsisin jälgi —
Ei otsides rutata saa —
Ma läksin ja otsisin jälgi,
Öö õue jõudsin ma.

„Öö, ütle, kas nägid mu südant,
Ehk sinagi sõnumid said, —
Öö, ütle, kas nägid mu südant?" —
Öö kandis ahelaid.

Öö seisis ja waatas mu silmi —
Ööd hoidsiwad tunnetest keed —
Öö seisis ja waatas mu silmi,
Ma läksin oma teed.

Ma läksin ja otsisin jälle —
Ei otsides rutata saa —
Ma läksin ja otsisin jälle,
Sain päewa õue ma.

„Päew, ütle, kas nägid mu südant,
Ehk sinagi sõnumid said, —
Päew, ütle, kas nägid mu südant?" —
Päew kandis ahelaid.

Päew seisis ja waatas mu silmi —
Nii rasked on tunnetest keed —
Päew seisis ja waatas mu silmi —
Ma läksin oma teed.

Ma läksin ja waatasin silmi
Siis iseenesele —
Ja leidsin, et jäljed kõik wiisid
Mu oma hingesse.

Suwi.

Kõik pehmed suwetuuled mängiwad,
Wett suudleb walgus üheks taewaga —
Kõik wäljad endamisi tolmawad.

Kõik sõnad raugesid su huultele,
Kõik sõnad waikisid ka minul —
Kõik kadus meil, jäi üksi südame
Üks helin, üks nii mul kui sinul.

Ja pehmed suwetuuled mängiwad
Ning meie õnnelilled õitsewad.

Sügisel.

Öö laulab wäljas, räästad tilguwad,
Öö laulab udumeresid,
Mis päewal päikse kinni katawad
Ja talu halliks saareks muudavad
Kesk koltund nurmesid.

Nüüd tunned jälle aina rändajaid,
Jäed jälle nõnda üksinda
Ja armastad weel üksi helinaid,
Mis kõrgel udus rada kätte said,
Mis talw ei häwita.

Nüüd mõtled jälle üksi meresid
Täis pehmet walgust südame
Ja tahaksid nii minna radasid
Kui luike, keda koidud kosisid
Öö hõlmas omale.

Armasta kõike sa!

Armasta kõike sa!
Nagu kandle keel,
Armastaja meel
Kumiseb kõigele
Otseteed südame
Küsima:
Oled sa rändaja,
Ühes siis sula sa,
Walguseks ilmale.

Armasta kõike sa,
Ühine kõigega!
Nõri oja teel,
Oja jõe weel
Üheks kui sulawad,
Kaswawad, paisuwad
Kohama,
Õitseb siis õnnistus,
Wägewus, sigivus,
Mustale mullale.

Köitke kinni...

Köitke kinni ta silmad, köitke kinni
Kesk wõõrast ilma teed —
Köitke kinni ta silmad, köitke kinni —
Ta leiab siisgi oma teed.

Keset ilma, kesk laia, wõõrast rada
Ta juhiks armastus;
Keset ilma, kesk laia wõõrast rada
Teed tunneb kojuigatsus.

Pandke raudu ta jalad, pandke raudu —
Ja müüri needke keed —
Pandke raudu ta jalad, pandke raudu —
Ta leiab siisgi oma teed.

Keset raudu, kesk wangitare müüre
Ei jahtu armastus,
Lahti sulatab raudu, lahti müüre —
Teed murrab kojuigatsus.

Hõõgarnine.

Kuld keeled on tõmmatud üle wee,
Üle laia ja sügawa mere,
Kuld keeled, kuld kiired, üks õnnis tee,
Kuld kiired kui päikse helinast kee —
Üle elu, see sügawa mere.

Kõik otsijad minema peawad sääl
Üle elu, see sügawa mere;
Kõik üksi, kõrwus Jumala hääl
Ja tuleleek täheks pääde pääl,
Üle ilma, see sügawa mere.

Ja uppub neid tuhandeid minnes teel,
Üle laia ja sügawa mere,
On elule iluks kõik uppunult weel,
Neist saared ja rannad seiswad eel —
Üle ilma, see sügawa mere.

Rändaja õhtulaul.

Ma kõnnin hallil lõpmata teel
Kesk nurmi täis walmiwat wilja,
Ma kõnnin ja kõnnin otsata teel,
Ju lapsena teesid armastas meel —
Teed laulawad õhtu hilja.

Need teed, kuis on nad nii kõwad kui keed,
Need otsata kutsuwad jooned, —
Ma kõnnin ja kõnnin, teed kõwad kui keed,
Nii hallid ja tolmused kõik need teed,
Need rändaja eluhooned.

Ju lapsena teesid armastas meel,
Ju lapsena kuulda tee juttu —
Ju lapsena kõndi armastas meel,
Oma laulu nii laulda hallil teel,
Kui poleksgi ilmas ruttu.

Tund hiline nüüd, laulab lõpmata —
Meel igatseb tolmuta randa,
Tund hiline, tee on kõwa kui kee,
Mind hoiab kui mõrsjaks enesele —
Ei siisgi saa pärale kanda.

Ma kõnnin hallil lõpmata teel
Kesk nurmi täis walmiwat wilja,
Ma kõnnin ja kõnnin otsata teel,
Kui teede laul, tee helisew meel,
Ja kõik on nii õhtu hilja.

Kaja.

Kätkis kiigub lapsukene,
Une hõlmas hingab tasa;
Palgel kõnnib, nagu wirwe,
Waikne naeratuse sära,
Päiksepaiste wastukaja
Paradiisi mängumurult.

Kätki kõrwal istub ema
Waatab naeratuse sära,
Wirwemängu lapse palgel;
Naeratab ja kuulab ise,
Naeratab kui teisest ilmast,
Kuulatab kui sala sõnu,
Mis ei keegi kuulutanud,
Ega ial öelda suutnud —
Laulud ilma sõnadeta,
Päikse paiste wastukaja
Paradiisi mängumurult.

Latwade kõne.

Koidu laul käib üle ärkand latwade,
Hõõgumine tungib lehte unesse —
Ja nii sosin liigub üle ilmamaa,
Sõnad nagu tunne otsata.

Ja nii sosin liigub üle kodumaa,
Süda leiab oma sõna tahtmata,
Ajab juttu ilma unenägudest,
Ärkanute kustumata ihadest.

Seebimullid.

Peenes wärwide ilus mullid särajad
Tõusewad, hõljuwad,
Tõusewad, kustuwad
Rajata tuultesse,
Õhkude õnnesse,
Peened wärwide ilus mullid mängijad,
Nagu kõik tunded tuikujad,
Mõtteid külwajad
Ohwriks kõigele,
Üles mis peidetud,
Ülesse, kõrgele,
Ülesse, ülesse. —
Üle see enese kitsa ja katkenud.

Mõnigi ehitas
Ilma mullidest ilusa,
Rinda asetas, —
Langes kui rusudeks
Wäline õnnemaa.

Armsad mu tunnete tiiwul mõtted minejad,
Nõiutud teedele
Mulda kõik surete — —
O üksi lennata,
Lennata üksinda,

Armsad mu südame lapsed, mullid mängijad,
Koidiku lossisid otsma,
Mureta lennata,
Nagu see unistus:
Wälja kes leidsiwad
Sinna, kus wabadus,
Walguse awarus,
Uuest need enese kõrgusest sündsiwad!..

* * *

Üks aed oli ilus ja armas,
Täis õnne, tõtt ja hääd,
Üks aed kui mälestus,
Kui kojuigatsus,
Üks aed ja kadund maa.

Üks tee wiib tagasi jälle,
Üks tee täis waewa ja ööd,
Üks tee kui warandus,
Kesköőde armastus,
Ja õnn, ja kodumaa.

Laula mulle.

Laula mulle seda laulu igatsusest,
Sellest wääramata wõimust laula sa,
Mis kui laanetaga helin kõnnib
Meie südametes tulena —
Laanetaga helin, muinasjutu nõidus,
Wõitlejatest kuningate lastest,
Lendwa madu rõhujatest,
Neist, kes wabastawad neid, kes seotud
Saagiks pimedusele.

Jlma koidumaal laul tunneb ühte lätet —
Kõik, kes sinnapoole ial rändasid,
Kõik need iseenda laanetaha läksid,
Lätte kullast uuest sündisid,
Kõik need jätsid järgi ilu jäljed,
Jäljed nagu kroonikandjad laulud,
Laulud tiiwu-sünnitajad,
Nagu õnne keset teede tolmu
Küünlaks kurwastusele.

Laula mulle seda laulu, armas, laula,
Wajutan pää sinu hella rinnale —
O, mu süda täna on nii haige.
O, kuis kõliseb kõik kullake,
Kõliseb kui ahel neetud kalju külge,
Kõliseb kui orjapäewi osa,
Pärandus, mis südant tahab köita
Saagiks pimedusele.

Ikka edasi!

Ikka edasi, ikka edasi, helise hing,
Kaja kaugete randade poole!
Edasi läbi wärawate kinniste enese sees,
Edasi kõigi ilma ahelate ja müüride ees,
Üles hääleks kõrguste koori!

Tuul laulis...

Mu awaruses õitseb siniwalge maa —
Tuul ikka laulis tasa — terwe öö —
Tuul taretaga wana niine lehtes,
Et pidin sala muinasjutu ehtes
Kui uni käima tasa — terwe öö.

Tuul, sõber, kas sa ikka laulad tasa weel,
Tuul, taretaga tasa — terwe öö?
Weel siniwalge maa su kandle keeles
Ja ööne laul kui kroon weel sinu meeles,
Kui õnn ja laul — nii tasa terwe öö.

Tuul, sõber, ahelad on kodu niinepuul,
Tuul, taretaga nõiakütkes maa!
Kõik wäljad — tuhat waeselapse wiisi,
Kõik teed weel — tuhat kadund paradiisi.
Tuul, taretaga hangund siniwalge maa.

O inimese rada, walu lõpmata —
Ja õnn ja laul, sa oled üksi tuul
Kui taretaga wana niine lehtes —
Ja kuskil sala muinasjutu ehtes
Kui uni kutsub tasa üksi — luul.

* * *

Kesk laotusi muinasjutt on teinud tee,
Üks muinasjutt,
Kesk laotusi üksi minna, minna,
Kui kotkas üle tähtenurme pinna,
Kui kotkas, kellel ununenud rutt.

Üks wäsind ori õhtu istus tolmund teel,
Kesk tolmund teel, —
Ta wiimsest jõust lõi sala kahte wiisi.
Mind ja mu mõrsjat, tähte paradiisi,
Kesk wiletsust ei luulet jätnud meel.

Üks orjalaps nüüd üksi kõnnib kaewuteel,
Kui muinasjutt. —
Ta südames kui tuik on minna, minna,
Kui kotkas üle tähtenurme pinna.
Kui kotkas, kellel ununenud rutt.

Nii pikk, nii pikk...

„Ju õppisin küll, kas küllalt ei saa? —
See kõik on nii pikk, nii pikk —”
„Ei õpi weel, õpi, ei küllalt weel saa —
Mis ilmas on liiga pikk!”

„Pikk üksi on tee, mis endasse wiib,
Pikk walguse waikne tee —
Öö tuleb ja uni ära kõik wiib,
Öö, uni teeb pikaks tee.”

„Kas käisid sa, emake, seda teed?
Kas leidsid sa enda maa? —”
„Ma südames käisin, sääl kaks on teed,
Ja wangis ning — enda maa.

Sääl kaks on teed, ühte rändasin ma —
See — armastus keset ööd;
Sa mine teist, rada teist rända sa —
See — tarkus on keset ööd.

Ja kui me kord jälle tuleme koos,
Et jätkata mulla teed —
Sa isa, ma tütar, nii ühes koos,
Sa tasanda mulle teed.

Siis kaks on rada, ühte rändad sa,
See — armastus keset ööd,
Ma lähen teist, rada teist rändan ma:
See tarkus on keset ööd.

Ja kui on siis mullegi kõik nii pikk,
Siis meelde tuleta sa,
Et südames käisid, kaks sääl on teed,
Ja wangis hing — enda maa.”

Wõiks otsast alata...

Wokk wuriseb, wuriseb, otsata pikk
On õhtu talwine —
Nii endamisi tasa laulab eit,
Wokk wuriseb unine ...

„Mis laulad sa, emake, laulad sa nii,
Nii pikalt, otsata ?
See ujub kui kuldne lõng läbi öö,
Mind nõiub kuulama.”

„Lõng kullane, imelik kullane lõng —
Mu eie, pojuke;
Öö takkudest pool, päewa linadest pool, —
Nii kedratud südame.

„Kõik linad mul oliwad valged kui päew —
Nii läksin ketrama;
Mu palged kui koit suwe walgel ööl
Ja süda kui õnnemaa.

„Ja siisgi see eie nüüd hall, nõnda hall,
Kui tehtud takkudest —
Wõiks ümber kõik, kõik weel kedrata kord
Kuldmõtete lõngadest...”

Wokk wuriseb, wuriseb, otsata pikk
On õhtu talwine —
Nii endamisi tasa laulab eit,
Wokk wuriseb unine.

Ja läbi öö ujub kui kullane lõng —
Wõiks otsast alata —
Kuldmõtetest pool, õnneõndsusest pool.
Nii pikalt, otsata.

Nii uinusin magama...

„Sa oled nii armas, nii armas,
Mu kuku emake!
Ühe silma ma annaksin sulle,
Et näeksid jällegi.

„Et näeksid, kuidas nii ilus
On sinitaewa wõlw,
Kus kõnniwad walged pilwed —
Kui ilus on niidunõlw —

„Ja kuidas kõik lilled on õitel —
Ja kaugel walge tee
Wiib kaugele kiriku poole
Kesk nurmesid, emake...”

Ja sügawad kustunud silmad
Nad lõid kui särama, —
Mu juukseid ta silitas tasa —
Mind kaisutas uinuma. —

„Öö ette ja päewade taha—
Nii otsib armastus;
Tuhat muinasjuttu on tiiwad,
Kõik kutse ja igatsus.

„Kõik kutse ja igatsus ikka —
Kes läks, ei jätta saa, —
See armastus üksinda otsib
Ja leiab nii üksinda.

„Sa otsi ja leia, mis ilmas
Need üksi leiawad,
Kes teadvad päewade taha,
Öö ette kõik tunnevad.

„Kes väliselt pimedad läewad,
Kui nad ei läheksgi,
Ja südames nägijad tundvad,
Kui nad ei tunneksgi.

„Sa otsi ja leia, kus kaarnad
On kiwi kätkinud,
Mis awab kõik hangunud silmad,
Kõik südamed tuimunud.

„Öö ette ja päewade taha
See kaaren pesa lõi, —
Tuhat silma ta ristis ju walgeks,
Tuhat südant uueks lõi...”

Ja sügawad kustunud silmad.
Nad jäid nii särama, —
Mu juukseid ta silitas tasa —
Nii uinusin magama.

Kolm eite.

Kui nad istusid koos — kui nad istusid koos,
Siis tuli nii wubises,
Kui ujuks ta mure warjude woos,
Mahamaetud südames.

Üks neist õhtuni käind oli waewalist teed,
Last seitse kaswatand,
Last seitse — kes kogub kõik silmaweed,
Mis eluteed tasandand!

Teine sedagi teed oli üksinda käind,
Tööd teinud õhtuni, —
Ei olnud ta kuskil midagi näinud,
Mida soowi wõis tagasi.

Ja kolmas, see käind oli sedagi teed,
Kõik matnud magama —
Nii unustand elu, nii silmaweed,
Nii isegi uinuda.

Kõik on muld, ütles üks, kõik on waew ja muld
Nii ikka, nii edasi,—
Ei tule ju öö, ei kustuta tuld —
Waew walwanud õhtuni.

Kõik on waew, ütles teine, kõik muld ja waew,
Ma jäeksin magama, —
Et randa ei jõua ju ükskord laew,
Waew isegi uinuda.

Ei ole, ütles kolmas, lõpp ammugi weel,
Tee pikk weel puhkele, —
Weel tahaks wiibida murelik meel
Nii iseenesele,

Wiibida istudes koos, weelgi kedrata koos,
Särki walget linadest, —
Öö hauas on päew, öö elu ei wii,
Kord tõuseme kalmudest.

Ja nad istusid koos, nad nii istusid koos
Ja tuli see wubises,
Kui ujuks ta mure warjude woos,
Mahamaetud südames.

Waenelaps Jaaniööl.

Waenelaps nutab üksinda Jaaniööl,
Öö emaks tal, emaks ja isaks;
Kõht tühi, wäsinud, terwe päew oli tööl,
Pidi öödgi weel wõtma lisaks.

Heliseb ümber nüüd suwe magusam wiis,
Käib wainu päält rõõmsati kaja —
Täis kuminat, rõõmu kordab hiis —
O walge öö meelitaja!..

Waenelaps nutab üksinda — wainu pääl
Kõik teised on piduehtes,
Neil isa, neil ema, nad mängivad sääl —
Laps nutab — ei kajagi lehtes.

„Tule, tuuleke, tule, paita mind,
Tee maimule mulda tuba;
Sääl, armas, ma wõtan kaisu sind,
Eit ootab, taat ootab juba.”

Tuul ei tule, ei paita tuul Jaaniööl,
Tuul kõrgele kõndis ära, —
Tuul kõnnib kõrgel, wöö pilwedest wööl,
Kõrgel, kõrgel kesk õhkude sära.

„Tule, eideke sina, mind ehi sa,
Mind Jaaniöö tasases ilus, —
Wii mind ühes, sind ootan ma —
Taat rõõmustab kalmu wilus”.

Eit ei tule, ei tulla saa kalmu seest,
Muld lilleks lõi eide silmad,
Lõi kõrteks kõrwad, — kes mulla wiib eest? —
Ja kaugel on manala ilmad …

Wanaema kroon.

Kolmkümmend pikka aastat pime —
See oli ta raudne kroon, —
Kolmkümmend pikka, pikka waewa,
Kui astmed üles tasasete taewa,
Kus ootas troon.

Kolmkümmend pikka waikset waewa —
Ei midagi ial muud
Kui argipäewa asjakesed hallid,
Ja siisgi südames kui kiwid kallid,
Kui wiljapuud.

„Kui kõik oleks rahu, sügaw rahu" —
See oli üks hiilgaw kild, —
„Kõik häädus, kõik nii südamete mullaks,
Kõik tasadus nii hingedesse kullaks,
Kui taewa sild.

„Kui kõik oleks tarkus, sügaw tarkus"—
See teine hiilgaw raas, —
„Kõik eneses, mis madal, wõita ära,
Kui puhtus tunda uue elu sära,
Kui kewadel aas".

„Ja armastus, kui ta ei leinaks üksi" —
See kiwi kolmas kild —
„Kui ta ei surma, kadumist ei usuks,
Kui ta ei enam nagu sundus rusuks —
See päikse sild!"

„Siis wõiksime kõik kanda oma krooni"—
— Küll oli see raske kroon —
„Ju mullas siin, kus waew ja mure päewad
Ja öö, mis üksi waemusilmad näewad —
Muld oleks troon" — —

Kolmkümmend pikka aasta pime
Öö, ikka ja ikka öö,
Kolmkümmend pikka.pikka waikset waewa
Ja siisgi astmed tasasete taewa,
Ööl elu töö.

Sammsammu ikka...

Sammsammu ikka pikka kirjatähte rada,
Kui minek küntud teel,
Ma ees ja wanaema awitajaks taga,
Nii pime ja nägija teel.

Nii läeme, puhkame, nii tasa jälle läeme,
Ja jälle puhkame;
Nii wahel isekeskis arutama jäeme,
Sest kitsas on küsija tee.

„Sa ütle, ema, kuhu jäi see pulmaline,
Kel puudus saajasärk?”
„Ta wiidi wälja õue, öeldi talle: mine!
Ja rahutus olgu su märk.

„Ja wäljas, sääl kõik oli pime, kõik nii tühi,
Et nuttis waene mees, —
Kuid süda see ütles: rühi! ütles: rühi!.
Ju saajasärk sätendab ees.

„Mees waatas, üksi kaugel liikus wäike sära,
Täht kaugel otsata —
Mees rändas tuhat aastat, tuhat rändas ära,
Siis alles sai pärale ta...

„Sest kuninglik pulm, see oli kõrgel taewas,
Täht kaugel otsata,
Nii kaugel taewast, et tuhat aastat waewas
Mees rändas — see meie maa.

„Ja siis, mis siis sai, ema, mis siis sai sest mehest?
Kas siin oli saajasärk?” —
„Kes teab, mis laulu tuul küll laulab wäiksest lehest
Kel osaks sai koduta märk? — —

„Sest mehest said ehk igatsejad siia ilma,
Üks tõug kui walge öö, —
Kui walgus pisarateks pimeduse silma —
Nii seotud minek kui töö, —

„Kui töö, mil lõpp on kõrgel, kõrgel taewas,
Sääl kaugel otsata,
Nii kaugel mullast, et tuhat aastat waewas
Käid ära, ei sinna weel saa.” —

Nii läeme, puhkame, nii tasa jälle läeme,
Ja jälle puhkame,
Nii wahel isekeskis arutama jäeme,
Sest kitsas on küsija tee.

Nii läeme käsikäes me kuninglikku pulma,
Koos pime ja nägija,
Kaks waimuswaeset, meid nii walgus kutsus tulla —
Ta sääl ju — eks minagi saa.

Nõmme pääl.

Üks kadak siin ja teine sääl
Laia, otsata nõmme pääl —
Ja waikus, lõpmata lagedus,
Ja rahu, rahutu üksildus,
Laia, otsata nõmme pääl
Laia, otsata nõmme hääl.

Kõik südamed nii siin ja sääl
Elu otsata nõmme pääl —
Ja mure, lõpmata lagedus,
Ja rõõm kui peidetud warandus
Elu otsata nõmme pääl,
Elu otsata nõmme hääl.

Nõmme igatsus.

Sääl nõmme kauge, kauge metsa taga,
Wend, kas sa käisid sääl —
Sääl kauge, kauge nõmme metsa taga,
Kus waewa kütkes maa ei enam maga,
Kui elu nõmme pääl?

Ma läksin seda waluõndsat rada —
Kolm lõnga lõiwad tee,
Kolm lõnga, janu, waluõndsat rada.
Sa mine, katsu õndsust sünnitada
Nii eksind endasse!

Sääl esimese janu raja taga
—Wend, ära wäsi teel —
Sääl walu esimese waewa taga,
Kesk kadakaid ei waikus enam maga,
Sääl ärkab nõmme meel.

Ja teise janu walus tõuseb suma
—Wend, kes siin seisatab? —
Ja teise janu walus tõuseb suma,
Kui surematause ohwrikuma —
Nõmm tasa palwetab.

Ja kolmas lõng ei lõpe enam ära
—Wend, surma ei olegi, —
Kõik südamed on waimu waikne sära,
Kui eluwalu jõiwad nad kõik ära,
Said põlluks uuesti.

Wanaisa surm.

Külm köitis kõik wäljad, köitis kõik weed,
Kõik walge linaga kattis,
Jäid üksinda waiksed südamekeed,
Kui hinge tagamaa õitsewad teed,
Mis ori endasse mattis.

Surm heinale sõidab küliti reel —
Surm tuleb isa wiib kaasa —
Kaks wäetit üksi istuwad leel,
Weel üksi nuuksuda usaldab meel —
Ja haige naeratab tasa.

„Mis on kõik elu kesk waewa ja ööd ?
Kõik elu — ahelad, walu.
Üks naeratus: wööle kinnita wööd,
Nii astu ja mõista tasaste tööd,
Käi okasteed ummisjalu ...”

Surm heinale sõidab, tuleb ju säält
Üle wainu õue poole.
„Kui kuuled, pereeit, tibude häält,
Kas teri annad neil' laudi päält —
Kas wõtad neid oma hoolde?...”

,,Kes tneitest on kaua armastust näind,
Teel koju, kalmude linna, —
Eks teise tiiwa all minagi käind,
Eks teisigi minu tiiwa all läind —
Wõid Issanda rahus minna.”

Surm sõidab õue, koputab lund,
Mis täitnud wiisude serwi.
„Sul Issand andku magusat und,
Et mitmewõrdne oleks su pund —
Wii naesele palju terwit. —

„Mis on kõik elu? Kõik mure ja waew,
Üks tere ja jumalaga;
Ja wabaneb waewalt kalju seest kaew,
Ja waewalt merele purjutab laew,
Ju tere ja jumalaga.”

„Et õnnistaks Issand su kuldset suud —
Küll soe on täna ja ilus —
Tee lahti uks, toeks kinnita luud, —
Kui ilusti õitsewad õunapuud —
Läen kõnnin oksade wilus...”

Meri — meri —

Nii kaugele kui silm ulatab —
Meri — meri, —
Meri sääl, kus tõked kõik kadunud,
Meri sääl läiklewas awaruses,
Kus lained ja tuuled elawad —
Sääl kaugel —
Meri — meri. — —

Kuidas ma sind armastan,
Mu suur sõber,
Kui sa läikide keeles kõneled
Sihita rõõmudest,
Sihita muredest, —
Kui sa waikides näitad
Pääsematust
Oma olemises
Kui awarus,
Kui üksildus,
Suur üksildus iseeneses.
Kuidas ma sind armastan,
Mu wahune wend,
Kui sa ääreta igatsuses
Iseennast puruks peksad
Iseeneses
Ja seda alati paistuwat taewast
Kätte ei saa
Eneses,
Ega tema helki
Kaotada ei suuda
Eneses — —
Meri, mu sõber,
Meri, mu wend...

Karjamaal.

Kadakate ümber liigub õhtutuul,
Kõneleb karjamaa,
Kõneleb lagedus, kidurus, õhtutuul —
Kurwalt jäen kuulama.

Udusse uppunud, soosse suikunud
Waiksete warandus —
Soosse suikunud, udusse uppunud
Päikese armastus.

Kuulasin karjasgi juba lapsena,
Kuulan weel ikka kui mees —
Okad üksi hääd, kadakas leinaja,
Udu ja rooste sees.

Okad üksi hääd pärjaks waikse pääs,
Mõtle ja armasta;
Sügawal südames wuhiseb waluääs,
Täidab sind waraga,

Udusse uppunud, soosse suikunud
Walwaja tuluke,
Soosse suikunud, udusse uppunud
Unuunud armuke.

18. VII. 10.